

ข่าว

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ DEPARTMENT OF MEDICAL SCIENCES

88/7 ซอยสถาบันปรีชาชนราตรี ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร./แฟกซ์ 0 2591 1707 www.dmsc.moph.go.th

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มบรรจุขวดและน้ำแข็งทั่วประเทศ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิทและน้ำแข็งจากแหล่งผลิต เพื่อนำมาตรวจสอบความปลอดภัยก่อนถึงมือผู้บริโภค

นายแพทย์อภิชัย มงคล อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เปิดเผยว่า กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีภารกิจสำคัญด้านความปลอดภัยของอาหาร ได้ดำเนินการตรวจเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทและน้ำแข็งทั่วประเทศ รวม 77 จังหวัด ภายใต้โครงการบูรณาการอาหารปลอดภัย เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปี พ.ศ. 2558 ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 – กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 14 แห่ง ร่วมกับสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร โดยมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบเก็บตัวอย่างจากแหล่งผลิต และนำส่งตรวจวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการในสังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รวมทั้งสิ้น 4,750 ตัวอย่าง จำแนกเป็นน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท 4,135 ตัวอย่าง และน้ำแข็ง 615 ตัวอย่าง โดยมีรายการตรวจวิเคราะห์ ด้านกายภาพและเคมี ได้แก่ ความเป็นกรด-ด่าง ปริมาณไนเตรท ปริมาณฟลูออไรด์ และด้านจุลินทรีย์ ได้แก่ โคลิฟอร์ม (Coliform) อีโคไล (*E. coli*) และเชื้อก่อโรคอาหารเป็นพิษ 2 ชนิด คือ สแตปฟีโลคอคคัส ออเรียส (*Staphylococcus aureus*) และซาลโมเนลล่า (*Salmonella spp.*)

น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทและน้ำแข็ง จัดเป็นผลิตภัณฑ์อาหารประเภทควบคุมเฉพาะ มีกฎหมายควบคุมตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย และการแสดงฉลากต้องมีคุณภาพเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขมีประกาศฉบับที่ 61 (พ.ศ. 2524) และ ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2534) เรื่องน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทและตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 78 (พ.ศ. 2527) และฉบับที่ 137 (พ.ศ. 2527) เรื่อง น้ำแข็ง

ผลจากการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างทั้งสิ้น 4,750 ตัวอย่าง พบว่ามีคุณภาพได้มาตรฐาน 2,690 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 56.6 และไม่ได้มาตรฐาน 2,060 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43.4 โดยตัวอย่างที่ไม่ได้มาตรฐาน 2,505 รายการ สามารถจำแนกเป็นไม่ได้มาตรฐานด้านกายภาพและเคมี 1,584 รายการ คิดเป็นร้อยละ 63.2 โดยมีสาเหตุหลักมาจากความเป็นกรด-ด่างที่สูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานกำหนด 1,505 รายการ ปริมาณไนเตรท 47 รายการ ปริมาณฟลูออไรด์ จำนวน 32 รายการ คิดเป็นร้อยละ 60.1, 1.9 และ 1.3 ตามลำดับ สำหรับตัวอย่างที่ไม่ได้มาตรฐานด้านจุลินทรีย์ 921 รายการ คิดเป็นร้อยละ 36.8 สาเหตุจากพบเชื้อโคลิฟอร์มเกินมาตรฐานกำหนด 737 รายการ เชื้ออีโคไล 153 รายการ เชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคอาหารเป็นพิษชนิดสแตปฟีโลคอคคัส ออเรียส 22 รายการ และเชื้อซาลโมเนลล่า 9 รายการ คิดเป็นร้อยละ 29.4, 6.1, 0.9 และ 0.4 ตามลำดับ

นายแพทย์อภิชัย กล่าวต่ออีกว่า จากข้อมูลผลการตรวจวิเคราะห์ พบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทและน้ำแข็งไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน คือ ปัญหาด้านกายภาพและด้านจุลินทรีย์ด้านกายภาพ ได้แก่ ค่าความเป็นกรด-ด่าง สูงหรือต่ำกว่าค่ากำหนด มาตรฐานกำหนดระหว่าง 6.5-8.5 สาเหตุอาจมาจากคุณภาพน้ำดิบหรือกรรมวิธีการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคมากนัก สำหรับปัญหาด้านจุลินทรีย์ สาเหตุมาจากการพบเชื้อโคลิฟอร์มเกินมาตรฐาน รองลงมา คือ พบเชื้ออีโคไล ซึ่งจัดเป็นจุลินทรีย์บ่งชี้สุขภาพลักษณะของการผลิตที่ไม่เหมาะสม สำหรับเชื้อก่อโรคอาหารเป็นพิษ ตรวจพบในจำนวนเพียงเล็กน้อย

ดังนั้น น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทและน้ำแข็งในภาพรวมของประเทศ ยังมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ ผู้บริโภคถึงจะตรวจพบความไม่ปลอดภัยในระดับต่ำก็ตาม ฉะนั้น การปรับปรุงด้านสุขลักษณะการผลิต การพัฒนาผู้ประกอบการ เป็นปัจจัยสำคัญของการแก้ไขปัญหา ซึ่งทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้แจ้งผลการตรวจวิเคราะห์และให้คำแนะนำผู้ประกอบการ เพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน

สำหรับผู้บริโภค ควรเลือกซื้อน้ำดื่มและน้ำแข็ง ที่บรรจุในภาชนะที่สะอาดปิดสนิท ไม่รั่วซึมโดยการทดลองยกขวดเอียงไปมาต้องไม่มีน้ำหกออกจากขวด ไม่มีร่องรอยการเปิดขวด และฉลากต้องระบุเลข อย. ชื่อและที่อยู่ผู้ผลิต ส่วนน้ำดื่มที่ผ่านเครื่องกรองน้ำก็ควรมีการเปลี่ยนไส้กรองน้ำตามระยะเวลาที่ผู้ผลิตกำหนดและควรสังเกตน้ำที่กรองออกมา ถ้าน้ำขุ่นหรือมีตะกอนก็ไม่ควรนำมาดื่ม ทั้งนี้การฆ่าเชื้อโรคในน้ำดื่มอาจทำได้ง่ายๆ ด้วยการต้มน้ำให้เดือด

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

13 ตุลาคม 2558